

Вночі 6 червня війська РФ [підірвали конструкції Каховської ГЕС](#). Машинна зала станції не підлягає відновленню, підтоплення загрожує близько 80 населеним пунктам, триває евакуація. Суспільне розповідає як підрив ГЕС змінить екологію у регіоні, вплине на роботу ЗАЕС, про те, скільки людей треба евакуювати, та які ще є екологічні наслідки підриву станції.

Скільки населених пунктів в зоні підтоплення

Загалом [у зоні підтоплення перебувають близько 80 населених пунктів](#). На правобережжі [затоплення загрожує 10 селам, та частині Херсона](#), а саме району Корабел. Проте значною мірою, підтопленою буде лівобережна частина Дніпра, адже там — нижчий берег.

Керівник "Укргідроенерго" Ігор Сирота в інтерв'ю журналу Forbes [заявив](#), що водосховище ГЕС може спустошитися за чотири дні, ввечері 6 червня рівень води в Херсоні може піднятися на три метри, а за 7-10 днів вода відійде далі в Чорне море.

Скільки людей треба евакуювати

Понад 40 тисяч. Про це заявив генеральний прокурор України Андрій Костін.

"Українська влада евакуює понад 17 тисяч осіб. На жаль, ще понад 25 тисяч цивільних перебувають на тимчасово окупованій території. Там евакуація не проводиться. Черговий приклад кричущої зневаги до людського життя та міжнародного права", — говорить генпрокурор.

Як відбувається евакуація

На правому березі перші евакуаційні потяги з Херсона вирушили о 13:00, ДСНС та поліція буквально виносили людей на руках з домівок, рятували тварин, заставляли двори мішками з піском. Владі найближчих областей уряд долучив прийняти евакуйованих херсонців. "Почалась евакуація людей з небезпечних районів. Всі служби працюють ДСНС, поліція, всі поруч", — говорить Олександр Прокудін, голова Херсонської обласної військової адміністрації.

Підтоплення у Корабельному районі Херсона, 6 червня 2023 року. У різних населених пунктах Херсонщини поступово починає прибувати вода через підрив греблі на Каховській ГЕС. Фото: Валентина Гурова/Суспільне Миколаїв

Підрив [Каховської ГЕС](#) і затоплення територій матимуть значні наслідки для людей та екології. Зокрема виникнуть проблеми з водопостачанням у прилеглих населених пунктах, через затоплення сміттєзвалищ та загибель тварин почнуть розвиватися збудники інфекцій. Крім того, коли знизиться рівень водосховища загине велика кількість безхребетних, молюсків, ракоподібних, а на затоплених територіях живуть рідкісні тварини, і є загроза втратити цілі види.

Про це у коментарі суспільному сказав еколог, експерт Мережі захисту національних інтересів ANTS Олег Листопад.

За його словами, проблеми виникнуть у басейні Дніпра вище та нижче зруйнованої греблі.

"Вище греблі Дніпра рівень водосховища знизиться. Дніпро ж залишиться — в основному руслі продовжить свою течію. Але водозабори не будуть досягати цього основного русла. Тому доведеться для більших міст в терміновому порядку робити водозабори, протягувати туди труби, або іншим чином розв'язувати питання водозабезпечення", — сказав еколог.

Щодо нижньої течії і води, то за словами Листопада, величезна маса органічних речовин, потрапить на ту територію, яка буде затоплена.

"Це буде техногенна повінь. Будуть затоплені вигрібні ями, Сміттєзвалища, тварини загинуть. І вся ця органіка у теплу пору призведе до того, що там почнуть розвиватися збудники всяких інфекцій. Будуть затоплені колодязі, джерела, криниці. Коли вона зійде, за три доби, цими джерелами водопостачання не можна буде користуватися. Так само не відразу після того, як вода зійде, буде якісна вода у Дніпрі. І нижче, там де водозабори ідуть з Дніпра — теж велике

питання як швидко Дніпром як джерелом водопостачання можна буде користуватися", — сказав він.

За словами еколога, це буде величезний обсяг роботи для гігієністів.

"Навіть там де можна буде воду очищувати, треба буде додавати у неї величезну кількість речовин. Зокрема Сполуки хлору, алюмінію. Це найбільше торкнеться тих містечок, розташованих на берегах Каховського водосховища. Нікополь зокрема, із великих міст", — сказав Листопад.

Він наголосив, що зупинити цей потік води не вдасться — треба просто чекати, поки рівень води зверху знизиться, а знизу вода заповнить усі низини.

"Там нижче дельта Дніпра, озера, затоки, Буг на себе частину води забере. Тому сказати однозначно сказати як розвиватиметься сценарій затоплення нижче греблі — складно", — сказав еколог.

Листопад зазначив, що коли знизиться рівень водосховища — оголяться сотні гектарів ростовищ.

"Там більше не буде риби, ми втратимо безхребетних, молюсків, ракоподібних, це величезні збитки. Ми повернемося до 1950 року. За часи існування водосховища там відбулася адаптація екосистеми до нових умов, тепер вона регресує до умов попередніх. Це стрес для екосистеми", — сказав він.

Також, за словами еколога, можуть бути непередбачуваними ґрунти, які зараз оголяться — у випадку спеки, вітрів, регіони може накрити пиловими, піщаними бурями.

"А місця де буде затоплено — це місця де живуть рідкісні тварини, деякі з них — є лише в Україні. Зокрема сліпаки, муранчики. Втрата біологічного виду — це втрата для природи. А для людства — невимірювані суми", — сказав Листопад.

Що буде з ЗАЕС

Каховське водосховище, рівень води якого регулювала дамба, тепер може значно обміліти. На його березі розташована [Запорізька АЕС](#), яка окрім постійних перебоїв з електрикою, тепер матиме проблему з потенційною нестачею води для охолодження. Так у випадку осушення озера-охолоджувача на АЕС може статись аварія, з викидом радіації. Але Енергоатом заявляє, що нині ситуація під контролем, води для охолодження достатньо й у них є план на випадок руйнації Каховської ГЕС.

"Аварійні заходи, для того, щоб забезпечити станцію водою є. Вони прораховували як аварійно запитати охолоджувач, звідки взяти воду, якщо є руйнування греблі Каховського водосховища. Але ризики на самій АЕС — через роботу однієї лінії електропередач, присутності військових, БК — зросли на дуже багато", — говорить Григорій Плачков, екстолова Державної інспекції ядерного регулювання.

За словами президента МАГАТЕ Рафаеля Гросі, очікується, що води для охолодження АЕС має вистачити на кілька місяців. Наступного тижня він пообіцяв відвідати окуповану станцію.

В Дніпро потрапило 150 тонн мастила. Чим це загрожує:

Якщо на поверхні утвориться плівка, це може знищити майже всі живі організми у воді, пояснює президентка Асоціації професіоналів довкілля Людмила Циганок.

"Це мастило вплине на всі живі істоти у Чорному морі, адже біосфера там є взаємопов'язаною. Про те, як утилізувати мастило, говорити зарано. Потрібен час, щоб зрозуміти чи осяде ця пляма на дно, чи буде на поверхні. Від цього, та території де вона зупиниться залежатиме метод її усунення. Впливатиме також і лінія фронту, яка йде вздовж Дніпра".

Що буде з водою в Криму

Іншим екологічним наслідком підриву дамби стало зниження якості води у Криму. Північнокримський канал, яким вона надходить до окупованого півострова, бере свій початок в кількох сотнях метрів біля зруйнованої дамби.

Окупаційна влада Криму заявляє, що є ризики обміління каналу, проте питної води "більш ніж достатньо". Проте знищення Каховської ГЕС унеможлиблює подачу води у Крим, адже водосховище, звідки вона подавалась, з кожною хвилиною міліє.